

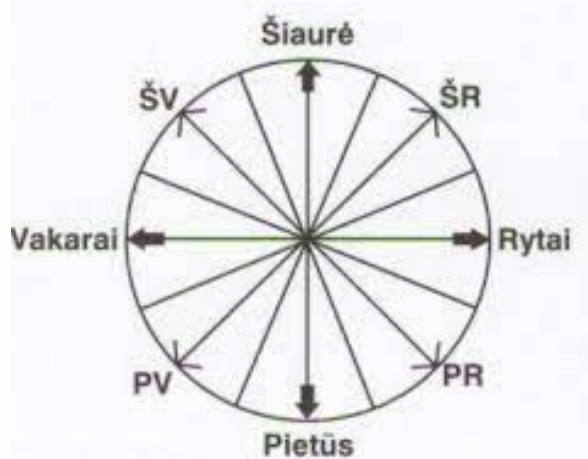
7.2 Kas padeda orientuotis?

Ar jums teko klaidžioti nepažįstamoje vietoje?

Tikriausiai jums ne kartą teko girdėti žodžius *šiaurė, pietūs, rytai* bei *vakarai*. Tai ir yra pagrindinės pasaulio kryptys. Savo padėties vietovėje nustatymas pagal pasaulio kryptis vadinamas orientavimusi.

Senų senovėje žmonės, klajodami po nepažįstamas apylinkes, pastebėjo, kad būtina žinoti, kokia kryptimi einama ir kaip rasti reikiamą kelią. Iš pradžių pasaulio kryptis jie nustatydavo pagal saulės padėtį danguje: saulė pateka rytuose, aukščiausiai pakyla pietuose, o nusileidžia vakaruose. Taip žmonės suprasdavo, kokia kryptimi eina ir kokia reikės grįžti atgal. Jei vidurdienį atsistosite nugara į saulę taip, kad šešėlis kristų tiesiai prieš jus, tada jis rodys šiaurės kryptį, o už nugaros bus pietūs. Jeigu ištiesite rankas, dešinioji bus nukreipta į rytus, o kairioji – į vakarus. Kai dangų aptraukia debesys arba tvyro rūkas, orientuotis galima pagal įvairius aplinkos požymius. Medžiai ar akmenys labiau apsamanoję iš šiaurės pusės. Pavienių medžių vainikas tankesnis pietų pusėje. Giedrą naktį orientuotis padeda žvaigždės. Bet ką daryti, jei naktis debesuota? Tuomet susiorientuoti padės Mėnulis. Per pilnatį jis yra priešingoje pusėje negu Saulė, vadinasi, pietuose bus apie 1 val. nakties, vakaruose – 7 val. ryto, o rytuose – 19 val. vakaro.

Pagal MKP „Geografija 6-ai klasei“

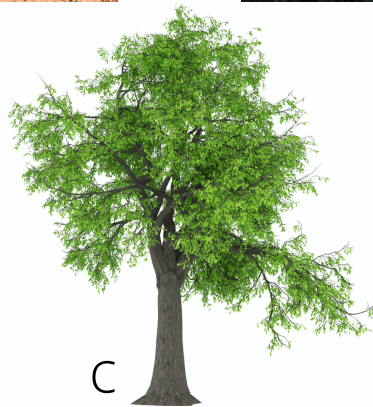

Pagrindinės ir tarpinės pasaulio kryptys

7.2 Kas padeda orientuotis?

1. Aplinkos požymiai padeda orientuotis vietovėje. Pažiūrėkite į paveikslėlius ir pagal aplinkos požymius nustatykite pasaulio kryptis. Užrašykite jas.

2. Vasarą vidudienį saulė rodo tikslią pietų kryptį, o objekto šešėlis – šiaurę. Naudodamiesi nuotraukoje matomo Trijų kryžių paminklo šešėliu vasaros vidudienį, nustatykite pagrindines pasaulio kryptis.

3. Dešinėje esančiame paveikslėlyje skirtingomis spalvomis nuspalvinkite pagrindines ir tarpines pasaulio kryptis. Šalia pasaulio krypčių įrašykite jų pavadinimus.

Trijų kryžių kalnas Vilniuje (vidudienis)

